

## วาทะธรรม คำหลวงพ่อก

“...หลวงพ่อกก็พูดแต่เรื่องเก่า  
ของเก่า นั้นแหละ  
เรื่องการชำระ สะสางกิเลส  
ให้หมดจากจิตจากใจ  
ให้พวกเราขยันหมั่นเพียรกันเอานะ  
วันนี้ก็ขอเจริญธรรมเพียงเท่านี้  
พากันไปสร้างสานต่องานกันเอานะ...”



(คำหลวงพ่อกที่พูดทั้งทำยไว้เป็นประจำเมื่อเทศน์จบ  
เพื่อเป็นการย้ำเตือนสติให้พวกเรามีความเพียร  
เร่งสร้างงานสะสางกิเลสออกจากใจของตน)

พระอาจารย์สำราญ ฐมฺมธฺโร (หลวงพ่อกล้วย)

วัดป่าธรรมอุทยาน ขอนแก่น  
ในวาระเจริญอายุมงคลครบ ๔๙ ปี

๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๑



หลวงพ่อกับสถานที่สำคัญต่างๆ

## ทรัพย์

“ให้เข้าใจในทรัพย์ภายใน

และทรัพย์ภายนอก

ทรัพย์ภายนอก ก็การสร้างสมมุติ

ให้พร้อมให้บริบูรณ์

ทรัพย์ภายในก็คือ ความขยันหมั่นเพียรใน

การดับการละกิเลสให้จิตว่าง”



## ทำให้เต็ม

“เราต้องทำให้เต็ม

ทั้งภายในและภายนอก”

## อริยทรัพย์

“ความว่างนั้นแหละ อริยทรัพย์ภายใน”



## ทำบุญตลอดเวลา

“ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน ก็ต้องพยายาม  
น้อมเข้าไปสำรวจจิตใจ เรียกว่าปัจจุบันจิต  
ปัจจุบันธรรม นี่ก็เป็นการทำบุญ  
ให้กับตัวเองตลอดเวลา”

“ที่จริงเราทำบุญได้ตลอดเวลา  
แค่คิดดีก็เป็นบุญแล้ว”



## ต่างกัน

“บางคนรวนเส้นฟ้า บางคนพอมีพอกิน  
บางคนอึดคัดขัดสน  
เพราะว่าสร้างบุญบารมี มาไม่เหมือนกัน  
ในปัจจุบันเราก็ต้องสร้างบุญบารมีให้ดี”

## เท่ากัน

“วิบากกรรมนำส่งมาไม่เหมือนกัน  
แต่ที่เท่ากันหมดคือเวลา”



## เตรียมพร้อม

“เราจงเป็นบุคคลที่เตรียมพร้อม  
อยู่ตลอดเวลา อยู่ก็ดี ไปก็ดี  
อย่าให้จิตเราไปเกาะเกี่ยวกับอะไรทั้งนั้น  
ให้จิตของเราอยู่ในความสงบ  
ความสะอาด ความบริสุทธิ์ ความหลุดพ้น”



“ทุกคนมีบุญกันอยู่แล้ว  
ที่เกิดมาเป็นมนุษย์ หมั่นสร้างบุญกันนะ  
บุญเล็กบุญน้อย อย่าประมาท  
เราเห็นเขาทำบุญ  
เราไม่นอนก็ได้บุญด้วย”  
“ให้พวกเราสร้างคุณงามความดี  
กันเอาไว้ คิดดี พูดดี ทำดี  
มองโลกในแง่ดี ถึงเวลากายแตกดับ  
เราก็จะไม่เสียดาย”



“ในการสร้างบุญสร้างกุศล  
คิดดีก็เป็นบุญ พุทธดีก็เป็นบุญ  
ทำดีก็เป็นบุญ  
ไม่มีทรัพย์สินเงินทองก็น้อมกาย  
น้อมใจเข้ามาในการทำบุญทำทาน  
โมทนายินดีในผลบุญ  
ก็ได้บุญเท่าๆกันนั่นแหละ”



“รู้ตัวอยู่กับปัจจุบัน ขณะนี้เดี๋ยวนี้  
เราต้องทำอยู่กับปัจจุบัน  
ปัจจุบันเดี๋ยวก็เป็นอดีต  
อดีตส่งผลถึงปัจจุบัน  
ปัจจุบันส่งผลถึงอนาคต  
ในปัจจุบันเมื่อดีแล้ว  
ในอนาคตก็จะได้ดี”



## ทำปัจจุบันให้ดี

“ทำปัจจุบันให้ดี อนาคตก็จะดี  
ไม่ต้องผัดวันประกันพรุ่ง  
ไม่ใช่แต่คิด ให้ทำได้  
ถ้าคิดดีก็เป็นกุศล  
ถ้าคิดไม่ดีก็ให้ดับเสีย”



## หลงบุญ

“ทำบุญแล้วหลงบุญก็ได้แค่บุญ  
แต่ความเป็นจริงแล้ว  
ก็ต้องคลายทั้งบุญ  
ทั้งกุศล ทั้งอกุศล”



## หยุดด้วยลมหายใจ

“เรื่องอดีต อนาคต  
ความคิดทุกอย่าง  
ให้หยุดให้ดับ  
ด้วยความรู้สึกรับรู้  
อยู่ที่ลมหายใจเข้า ออก”

๓๒



## งานภายนอก

“งานภายนอกให้ทำไป  
เพื่อประโยชน์ในสมมุติ  
อย่าเกียจคร้าน  
ให้ขยันทั้งกลางวันกลางคืน”

๔๕





“ทางโลกทุกคนเป็นอัศจรรย์ทั้งหมด  
มีปัญญากันได้มรร้อย  
แต่ในทางธรรม  
มีปัญญาเต็มร้อยต้องคลายทั้งร้อย”

“มาวัดต้องมาให้ถึงวัด  
เข้าวัดต้องเข้าให้ถึงวัด  
วัดจิตใจตัวเราเองนั่นแหละ”





หลวงพ่otechnสอนพระ ชิ ญาติโยม  
ก่อนฉันทุกเช้า เวลาประมาณ ๐๗.๐๐ น.



หลวงพ่อไม่ได้เมตตาเฉพาะแต่ญาติโยมเท่านั้น  
แม้แต่เหล่าสัตว์ก็พลอยได้อานิสงส์ไปด้วย  
เห็นได้จากที่ท่านได้พาพวกเราไปชิวิตโค  
และอุปนิสัยของท่านที่เอ็นดูสัตว์เลี้ยง

“ยิ่งเรามีสติปัญญาทางโลกกันเต็มเปี่ยม  
เราลองสังเกต ลองน้อมทำความเข้าใจ

ภาษาธรรมภาษาโลก

ถ้าจิตของเราแยกรูปแยกนามได้

จิตของเราก็ตกกระแสนธรรม

ที่นี้จิตเราแยกได้หรือไม่

ก็ขึ้นอยู่กับตัวของเราเอง”

“จิตเข้าไปรวมกับความคิด

ทำให้เกิดอัตตาตัวตน

จิตมันก็เลยหนัก

กายมันก็เลยหนัก”



“ไม่ต้องกลัวว่าจะไม่ได้คิด  
ไม่ได้ทำ ไม่ได้ข้ธรรม  
ให้หมั่นเจริญสติเสียก่อน  
ค่อยคิด ค่อยทำ  
แล้วข้ธรรมก็จะเกิด”



“คนที่ขั้นสู่ที่สูงได้  
ต้องขยันหมั่นเพียร  
คนที่เกียจคร้านไม่มีทาง  
เพราะจะถูกกิเลสลากดึงตกไป”



“ทำบุญหลงบุญก็สุขในระดับหนึ่ง  
แต่มันสุขๆดิบๆ  
จิตมันก็เลยสุขๆดิบๆไปด้วย”

“แม้แต่ความอยากนิดเดียว  
ก็อย่าให้มากกระทบจิต  
อยากได้ อยากมี อยากเป็น อยากไป  
อยากมา ไม่อยากได้ ไม่อยากมี  
ไม่อยากเป็น ไม่อยากมา  
ทั้งหมดนี้นิดเดียวก็ทำให้จิตกระทบได้  
ต้องละ ต้องปล่อย ต้องวาง”



“ถ้าเกิดความโกรธ ก็ดับภายในเสี้ยวก่อน  
อย่าให้ออกมาทางวาจา ทางกาย  
ดับข้างในแล้ววิเคราะห์เสี้ยวก่อน  
อย่าเพิ่งไปโกรธ”

“ถึงแม้ว่าจิตของเราจะยังไม่บริสุทธิ์  
ก็พยายามหาหนทางหาวิธี  
ที่จะเข้าไปชำระ สะสางกิเลสออก  
ได้มากได้น้อยขึ้นอยู่กับความเพียร  
เราต้องพยายามทุกลมหายใจเข้าออก  
ถึงเรียกว่าปัจจุบันจิต ปัจจุบันธรรม”



## เป็นหน้าที่

“เป็นหน้าที่ของทุกคน  
ที่ต้องศึกษาค้นคว้าจิตของตัวเอง  
ว่าเป็นมาอย่างไร หลงอะไร  
คลายยังงี้ ละยังงี้”

“การหมั่นดูใจ เป็นหน้าที่ของทุกคน”



## ความคิด

“ความคิดที่เกิดจากจิต ให้ดับ  
ดับที่จิตนะ ไม่ใช่ ดับที่ความคิด  
ความคิดที่เกิดจากขันธ์ห้า  
ก็ให้ตามดู ให้เห็น เกิดดับ เกิดดับไป”

## คิดไม่ดี

“อะไรที่ไม่ดี ก็ละ ก็กำจัด  
แม้กระทั่งความคิด”





หลวงพ่อสันทนาธรรมอย่างเป็นกันเอง  
ด้วยเมตตาจิตกับคณะศรัทธาเหล่าดารา

“คนเราส่วนใหญ่มักจะขาด  
การแก้ไขในเรื่องเล็กๆน้อยๆ  
คิดแต่จะแก้ปัญหารื่องใหญ่ๆ  
แก้กันแต่ภายนอกไม่ใช่ภายใน”





## ปฏิวัด

“ที่เหตุการณ์บ้านเมืองวุ่นวาย  
ก็เป็นเพราะวิบากของกรรม  
แต่อย่าให้จิตใจเราวุ่นวาย  
ไปตามเหตุการณ์บ้านเมือง  
การปฏิวัดก็ปฏิวัด  
ที่จิตใจของเรานั้นแหละ  
จะไปปฏิวัดที่ไหน”



## อยู่ไหนก็เป็นสุข

“ถ้าทุกคนในโลกมีแต่จิตกุศล  
มองแต่สิ่งที่ดี มองโลกในแง่ดี  
อยู่ที่ไหนก็มีความสุข  
ถ้าจิตมีอกุศล  
อยู่ที่ไหนก็จะมีแต่ความทุกข์”



อยู่ด้วยกัน

“ให้เคารพกันในธรรม  
อย่าไปเพ่งโทษผู้อื่น  
อยู่กันหลายคน  
ก็ให้อยู่ในพรหมวิหาร  
มีเมตตาต่อกัน

อยู่ที่ไหนก็จะมีแต่ความสุข ความเจริญ”

“เมื่อถึงเวลาร่างกายนี้ก็จะแตกดับ  
แต่จิตดวงนี้ก็จะวนเวียนไปเกิดอีก  
เราทำอย่างไรถึงจะไม่ให้จิตได้ไปเกิดอีก  
วิธีทางหนทางพระพุทธองค์  
ตรัสบอกไว้หมดแล้ว ให้เพียรทำกันเอา”



## จุดหมายปลายทาง

“ทุกคนเกิดมา ก็เพื่อที่จะมาถึงจุดหมาย  
ปลายทางกันทั้งนั้นแหละ  
จุดหมายปลายทางของทุกคน  
ก็คือความบริสุทธิ์ หลุดพ้น  
ว่าแต่ว่าใครจะถึงช้า ถึงเร็ว  
ขึ้นอยู่กับ ตบะบารมีและความเพียร  
ต้องอาศัยกุศลบารมี ศรัทธาเต็มเปี่ยม  
ถึงจะไปถึงจุดหมายนั้นได้”



## อยู่คนเดียว-หลายคน

“อยู่คนเดียว เราต้องหมั่นแก้ไข  
ปรับปรุงตัวเราเองตลอดเวลา  
อยู่หลายคน ก็วิเคราะห์ตัวเรา  
แล้วก็ทำหน้าที่รับผิดชอบ”



## อยู่ที่ไหน

“เราไปอยู่ที่แห่งไหน  
ก็ต้องทำสถานที่แห่งนั้น  
ให้นำอยู่ นำอาศัย  
เราก็จะได้อันนิสงส์คือ  
สบายตา สบายใจ”



## ความไม่รู้

“ความไม่รู้ทำให้จิตเกิด  
ทั้งเกิดด้วยทั้งยึดด้วย”



“อย่าให้กิเลสมาควบคุมจิตของเรา  
อย่าให้กิเลสมาเป็นนายของจิต”

“ไม่ต้องไปหาปฏิบัติที่ไหนหรอก  
ปฏิบัติที่กายใจของเรานั้นแหละ  
แล้วจะดี แล้วจะเจริญ”



“แต่ละวันนั้นนับได้ไหม  
ว่าจิตเราส่งออกไปก็เรื่อง  
คิดออกไปก็เรื่อง  
หมั่นวิเคราะห์ตรวจสอบให้ได้”

“ทุกคนมีกิเลสเหมือนกันหมด  
มีกิเลสกันทุกคน  
กิเลสนี้มีมาที่หลังนะ  
จิตแต่เดิมนั้นไม่มีกิเลส”



“เราอยู่กับกิเลส  
ต้องใช้กิเลสให้เป็นประโยชน์”

“ทำกายให้สงบ  
ทำใจให้สงบ  
รู้กายรู้ใจ  
รู้อะไรควรเจริญ  
รู้อะไรควรละ”





หลวงพ่อบอกให้ท่าน  
ให้ท่านมาตั้งแต่ตอนเป็นเด็ก  
อะไรที่เป็นประโยชน์ เมื่อพิจารณาแล้ว  
ก็ท่านออกเลย ไม่ลังเล  
(ในภาพ: มอบทุนการศึกษาให้กับเด็กชาวเขา)



รูปปั้นพระมหากัจจายนะที่วัดถ้ำแสงเพชร  
หลวงพ่อบอกว่าเป็นปริศนาธรรม  
ที่ท่านแบมือชูขึ้นคือปล่อยวางซึ่งทุกอย่าง  
ยิ้มร่ามีสุขเพราะหลุดพ้นจากการปล่อยวาง



“สติต้องหาเหตุหาผล  
ให้จิตเค้ายอมรับตามความเป็นจริง  
เค้ายก็จะปล่อยจะวาง  
วางในขั้นนี้ห่า แต่เนี่ยยังไม่พอ  
ต้องละกิลเลสในจิตอีก”

“ตื่นขึ้นมาให้สำรวจ คุกาย คุจิต  
ว่าอยู่ในกองบุญกองกุศลหรือยัง  
ขยันหมั่นเพียรแล้วหรือยัง  
ถ้ายังก็ให้เริ่มเสีย”



“ปฏิบัติธรรมต้องอดทน

ต้องอาศัยกาลอาศัยเวลา

อย่าพากันท้อแท้

ถ้ายังไม่ถึงเวลา ก็แยกรูปแยกนามไม่ได้

เหมือนปลูกผลหมากรากไม้

ถ้าถึงเวลามันจะออกดอก ออกผล

จะห้ามมันไม่ให้ออกก็ไม่ได้”

“เราต้องเก็บรายละเอียดทุกขณะจิต”



## คนที่รู้แจ้ง

“คนที่รู้แจ้งเห็นจริงได้  
ต้องมีสติ หาเหตุ หาผล  
มีศรัทธา ขยัน”

๖๔



## เวลาของการปฏิบัติ

“ตามความเป็นจริงแล้ว  
เราต้องอุทิศให้มันมีสติ  
ตั้งแต่ตื่นลืมตาขึ้นมา  
ไม่ใช่เลือกเวลาไหนที่จะปฏิบัติ  
วันไหนๆมันก็มีแต่มีดกับแจ้ง”

๑๓



“อย่าปล่อยเวลาทิ้ง เสียเวลาเปล่าๆ  
ถ้าเราเข้าใจเรื่องจิตจะไม่ปล่อยเวลาทิ้ง  
ไม่ว่าจะเป็นเวลาภายนอกหรือภายใน  
เวลาภายใน คือ การชำระจิต  
ให้สะอาด บริสุทธิ์อยู่ตลอดเวลา  
เวลาภายนอก คือ สมมุติ  
สิ่งไหนขาดตกบกพร่องก็ดูแลให้พร้อม”

“ให้พวกเรามีศรัทธาในการภาวนา  
ไม่ใช่ศรัทธาแบบงมงาย  
ใครว่าที่ไหนดีก็ไป  
นั่นมันศรัทธาสมมุติ”



“ต้องเป็นคนทีเสียดสี  
เพราะการเสียดสี  
เป็นการสร้างตบะบารมี  
ลึกลงไปก็เสียดสีกิเลส  
ออกจากจิต จากใจให้หมดนั่นแหละ”  
“เราต้องเสียดสีทั้งภายใน ภายนอก  
ต้องเสียดสีให้หมด”



“อย่าปิดกั้นตัวเองว่าไม่มีโอกาส  
อย่าปิดกั้นตัวเองว่าไม่มีเวลา  
ที่จริงแล้วทุกคนมีโอกาส มีศรัทธา  
มีบุญกันทุกคนกันเต็มเปี่ยมอยู่แล้ว  
เพียงแต่เข้าวัดเพื่อวางภาระทางโลก  
มาสร้างสติ มาสร้างบุญข้างในกัน”



## ศีล สมาธิ ปัญญา



อิริยาบถของหลวงปู่ที่เป็นกันเอง  
ง่ายๆสบายๆ พบเห็นได้ตลอดเวลา  
เพราะท่านเป็นพระที่ไม่ถือตัว  
(ท่านเคยบอกว่า ก็ไม่มีตัวตนให้ถือแล้ว)

“ความสงบของจิตนั้นแหละ  
คือศีล คือสมาธิ  
การแยกจิตออกจากความคิด  
นั้นแหละเป็น ปัญญา”



## กายของเรา

“กายของเรานี้เป็นก้อนกรรม  
ก้อนบุญ ก้อนบาป  
เกิดขึ้นเจริญขึ้น แล้วก็เสื่อมลง  
มันเป็นอย่างนี้ สุดท้ายก็ตายลง”



“บุคคลที่มีสติปัญญา  
จะพำสอนตัวเองอยู่ตลอดเวลา  
ไม่ต้องคอยให้ผู้อื่นมาพำสอนหรอก”



## สอนตัวเอง

“อยู่คนเดียวก็หมั่นพำสอนตัวเอง  
ดูตัวเองทั้งสมมุติและวิมุติ  
ดูภาระหน้าที่ตัวเอง  
ความรับผิดชอบ  
ทำอย่างนี้ อยู่คนเดียวก็มีความสุข  
อยู่หลายคนก็มีความสุข”



## กระพี้หุ้มแก่น

“ถ้าทำสมมุติดี ก็จะส่งผลถึงวิมุติ  
เพราะเค้าอาศัยกันอยู่  
เหมือนต้นไม้  
ก็ต้องมีเปลือกมีกระพี้หุ้มแก่นอยู่”





“จิตเดิมแท้ใต้น้ำบริสุทธิ์

กิเลสมีมาทีหลัง

แต่จิตมาหลงกิเลส หลงอารมณ์

เราต้องมาคลาย เหมือนเพชรในตม

ถ้าเจอเพชรก็เอามาล้างให้สะอาด

เพชรก็ยังเป็นเพชร โคลนตมก็หมดไป”

“อย่าให้คนอื่นบังคับ

เราต้องบังคับตัวเอง

ให้มีความขยันหมั่นเพียรในการดูจิต”



“เราต้องพยายามดูเรา วิเคราะห์เรา  
จิตของเราสงบหรือไม่ ปกติหรือไม่  
เราควบคุมจิตของเราได้หรือไม่  
ความรู้ตัวสติปัญญา  
เราเอาไปใช้แทนจิตได้หรือไม่”

“สตินี้แหละเป็นอาจารย์  
จิตของเราเป็นเหมือนนักเรียน  
คอยสอนนั่นแหละ  
สอบได้สอบตกอยู่ที่  
ตากระทบรูปจิตเกิดหรือไม่  
หูได้ยินเสียงจิตเกิดหรือไม่”



“ธรรมชาติของจิต เคঁาชอบเที่ยว  
เคঁาชอบคิด แล้วเคঁาก็หลงด้วย  
หลงชั้นธั้หา หลงความไม่รู้  
นี่แหละร้ายกาจที่สุด”

“ธรรมชาติของจิต  
เขาไม่มีความยึดมั่นถือมั่น”

“ทำกายให้เป็นวัด  
ทำจิตให้เป็นพระ  
แล้วหมั่นเจริญสติ  
เข้าไปเยี่ยมพระอยู่บ่อยๆ”





“จิตเดิมนั้นเค้าบริสุทธิ์  
แต่หลงมานาน ตกเป็นทาสของกิเลส  
ตกเป็นทาสของอารมณ์  
เลยทำให้จิตเกิด”

องค์หลวงปู่ใหญ่ป่าสัก ที่เจ็อนป่าสักชลสิทธิ์  
หลวงปู่ได้พาคณะศรัทธาศิษยานุศิษย์สร้างขึ้น  
ในปีมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว  
เจริญพระชนมายุครบ ๘๐ พรรษา ในปี ๒๕๕๐



## จิตปกติ

“จิตปกติอยู่ ก็ให้รู้ในจิตปกติ”

### บำเพ็ญเพียร

เมื่อหลวงพ่อดีอุปสมบทแล้ว กลางวันอยู่ในวัดบ้าน  
ทำภารกิจสงฆ์ของทางวัด มิได้ขาดตกบกพร่อง  
ตกเย็นมาอยู่ป่าช้าของหมู่บ้าน ถือเอาป่าช้านั้นเป็นที่  
บำเพ็ญเพียร ปลีกวิเวกออกจากหมู่คณะ เพื่อให้กาย  
ได้วิเวก จิตได้วิเวก ภาวนาอย่างอุกฤษฏ์ จนเข้าใจรู้  
แจ้งในพระธรรมคำสอนขององค์ศาสดา แล้วได้นำมา  
เผยแผ่สั่งสอนศิษยานุศิษย์จวบจนเท่าทุกวันนี้

### ปัจจุบัน

หลังจากที่ได้มีคณะศรัทธาญาติโยม มากกราบฟังธรรม  
หลวงพ่อย่างมากมายจากทุกสารทิศ หลวงพ่อจึงได้  
สร้างวัดขึ้น ตรงป่าช้าที่ท่านใช้ภาวนาเพื่อให้ญาติโยม  
ได้ใช้เป็นสถานที่ในการภาวนาเช่นเดียวกัน โดยตั้งชื่อ  
ว่า “วัดป่าธรรมอุทยาน” และหลวงพ่อดีจำพรรษาที่  
วัดป่าธรรมอุทยานตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันนี้



## การศึกษา

หลวงพ่อดีสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาจาก  
โรงเรียนในหมู่บ้านทองหลาง  
และต่อมาได้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา  
ตอนต้นจากโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จ.ขอนแก่น

## อุปสมบท

หลวงพ่อดีบรรพชาอุปสมบท  
เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๒๗ เวลา ๑๐.๑๕ น.  
โดยมีพระครูสังฆรักษ์เฉลิม เป็นพระอุปัชฌาย์  
(ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์พระครูเขมาภิชิต)  
พระอธิการบุญชม ปริสุทฺธ เป็นพระกรรมวาจาจารย์  
และพระอธิการดวง ปคุณธมโม เป็นอนุสาวนาจารย์  
ณ พัทธสีมาวัดไตรคามบำรุง บ้านโคกนางาม  
ต.สำราญ อ.เมือง จ.ขอนแก่น

## จิตนี้ก็แปลก

“จิตนี้ก็แปลก ถ้าการดับการละมี  
เขาก็นิ่ง ถ้าการฝันไม่มี เขาก็วิ่งอยู่อย่างนั้น  
เขาก็หลงอยู่อย่างนั้น เขาก็หลงไขว่คว้า  
เอาสิ่งต่างๆ แม้แต่จิตยังหลอกจิตของตนเอง  
จิตหลอกจิตยังไม่พอ ถ้าเราแยกแยะได้แล้ว  
ปล่อยวางได้แล้ว สติปัญญามันยังหลอกอีก  
มันหลายชั้นหลายชั้นหลายตอน ต้องเป็นคนมี  
บุญวาสนาจริงๆ ถึงได้ไม่ต้องกลับมาเกิด”



## สมณะ

“จะปฏิบัติเคร่งครัดขนาดไหน

ถ้าแยกрубแยกนามไม่ได้

ก็อยู่แค่สมณะ

อยู่แค่ศรัทธาในการทำบุญให้ทาน

แต่ก็ดับทุกข์ไม่ได้เด็ดขาด”



## สังเขปประวัติหลวงพ่อสำราญ ฌมฺมธฺโร

### ภูมิหลัง

พระอาจารย์สำราญ ฌมฺมธฺโร หรือ “หลวงพ่อกล้าย”

ท่านเกิดวันเสาร์ที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๐๒

ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่หมู่บ้านทองกลาง ต.บ้านหว้า

อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น

ท่านเป็นบุตรของนายม่วง กับนางเกษา นามพรมมา

มีพี่น้องร่วมอุทรด้วยกันทั้งหมดห้าคน

โดยมีหลวงพ่อกเป็นบุตรคนที่สอง และเป็นบุตรชาย

คนเดียวของครอบครัว เหตุที่ได้ชื่อว่าสำราญ

ก็เพราะว่าปู่กับย่าของท่านได้พาท่านมาเลี้ยงอยู่

ที่หมู่บ้านสำราญ-เพี้ยพาน ตั้งแต่ยังเด็ก เลยตั้งชื่อ

ให้ว่า “สำราญ” ตามชื่อของหมู่บ้าน





## วิปัสสนา

“ถ้าแยก रूप แยกนาม ได้  
เป็นเพียงแค่เริ่มต้นของวิปัสสนา  
ถ้าเราตามดูทำความเข้าใจ  
รอบรู้ในกองสังขารแล้ว  
เราก็ละกิเลสได้หมด  
ถึงจะเข้าสู่วิปัสสนาที่แท้จริง  
จนถึงขั้นสุดท้าย แม้แต่จิตก็ต้องวาง”

พระอาจารย์สํารานู ฌมฺมธฺโร (หลวงพ่อกล้าย)  
เจ้าอาวาสวัดป่าธรรมอุทยาน  
ต.สํารานู อ.เมือง จ.ขอนแก่น





# สมาธิ-วิปัสสนา

“จิตสงบ

คือสมาธิ

จิตที่แยกออกจากความคิด

คือวิปัสสนา”

## คำนำ

หนังสือ “วาทะธรรม คำหลวงพ่อก” ได้จัดทำขึ้น  
ในวาระที่หลวงพ่อสำราญ ธรรมฐิโร (หลวงพ่อกล้าย)  
เจริญอายุครบ ๔๙ ปี ในวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๑

หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมคำพูดของหลวงพ่อกล้าย  
ในรูปแบบเป็นข้อความที่สั้น กระชับ ตรงตัว เข้าใจง่าย  
แต่ล้วนเต็มไปด้วยข้อคิดน่านับประการ ทำให้คนที่ได้ยิน  
หรือได้อ่านนั้นซาบซึ้ง ชูกคิด สะกิดใจ เกิดสติปัญญา  
ตามไปด้วยทุกครั้งที่ได้ยินหรือได้อ่าน

ด้วยเดชแห่งพระพุทธศาสนาและบุญกุศลอันใดที่เกิด  
จากธรรมทานในหนังสือเล่มนี้ น้อมถวายเป็นเครื่องหมาย  
แห่งกตัญญูมุทิตาจิตแด่องค์หลวงพ่อสำราญ ธรรมฐิโร

ขอให้องค์หลวงพ่อกมีธาตุขันธ์ร่างกายที่แข็งแรง  
ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ อยู่เป็นร่มโพธิ์ธรรม เพื่อนาบุญของโลก  
ต่อไปอีกตราบนานเท่านาน เทอญ...





ยามอรุณรุ่งเช้าตรู่  
มีสติเดินไม่พลาด  
เพื่อมุ่งหมายได้โปรดสัตว์  
โยมใส่บาตรเกิดแรงใจ

หมู่ภิกษุบิณฑบาต  
ด้วยบาทเปล่าสัญจรไป  
สังฆรัตน์นำบุญใหญ่  
เป็นธงชัยแห่งพระธรรม

“ความหมายของการสร้างสติ  
ก็เพื่อให้รู้เท่าทันกรรม  
ให้จิตคลายออกจากความทุกข์นั้นๆ”  
“ถ้าจิตเค้ารู้เค้ารู้อเห็นตามความเป็นจริง  
เค้ารู้อก็จะปล่อยจะวาง แต่นี้เค้ารู้อยังหลง  
เราต้องมาสร้างตัวรู้ให้รู้ทันกิเลส รู้จิต”



# ธรรมกับโลก

“ธรรมกับโลกไปด้วยกัน  
เพียงแต่เราไม่ไปตามกระแสโลก  
จิตมันคลายออก อยู่ในโลกก็เป็นธรรม”

๘๐



**ธัมม** สอนถอนทุกข์สุขแท้จริง

จิตหยุดวิ่งสติรู้เท่าทัน

**อูโร** คือการงานท่านย้ำนัก

ให้รู้จักจิตที่หยาบคลายจากขั้นธ

**ผู้เสียดละ** ยิ่งมากยิ่งผลักดัน

หมุนกุศลแต่เดิมนั้นสู่นิพพาน

**ชีวิต** นี้ขอตามรอยพระผู้สร้าง

ที่เมตตาวางทางให้สืบสาน

**เพื่อ** เปลี่ยนทรัพย์ภายนอกให้เป็นทาน

ธรรมอุทานสราญรมย์ได้สมใจ

**พระ** คุณท่านแทนเท่าไรไม่รู้หมด

จึงพร้อมใจจารจรดอักษรใส

**ธรรม** ทั้งพองส่องสว่างที่กลางใจ

ข้ามสมมุติหลุดพ้นได้ด้วยความเพียร

กราบถวายความกตัญญู กตเวทิตาคุณ ด้วยความเคารพ

อย่างหาที่สุดมิได้จาก...คณะศรีทราศิษยานุศิษย์

# อาจารย์ปฐชา



## สมมุติ

“เรามาอาศัยสมมุติอยู่  
ก็ต้องทำตามสมมุติ  
แต่อย่าไปขัดสมมุติ  
อย่าไปหลงสมมุติ

ใช้สมมุติ ทำสมมุติให้เกิดประโยชน์”

**พระ** ผู้เป็นดั่งผู้ให้ใจเด็ดเดี่ยว  
ที่ยึดเหนี่ยวชี้ทางธรรมนำเฉิดฉาย

**อาจารย์** กล้าวยสอนสติรู้จิตกาย  
สู่จุดหมายคือจิตว่างอย่างแท้จริง

**สำราญ** นอกเบิกบานในใครก็รู้  
ท่านคือครูผู้ยิ่งใหญ่ในทุกสิ่ง

## วางสมมุติ

“สมมุติจะได้วางก็ต่อเมื่อหมดลมหายใจ  
ต้องทำความเข้าใจทั้งสมมุติและวิมุติ”



## อนุโมทนาภาดา

“เราเห็นเขาทำบุญ  
เรายินดีโมทนา  
เราก็ได้บุญเหมือนกัน”

(คำพูดของหลวงพ่อบอกกับลูกศิษย์เสมอเวลาทำบุญให้ทาน)

มnapathayee lagate manapi

“ผู้ให้ของที่พอใจ ย่อมได้ของที่พอใจ”

okkassat thatta lagate punkud

“ผู้ให้วัดถุอันเลิศ ย่อมได้วัดถุอันเลิศ”

varassat thatta varasathai hothee

“ผู้ให้ของดี ย่อมได้ของดี”



เพชรในตม	๗๐
ครูบาอาจารย์	๗๑
ธรรมชาติของจิต	๗๒
จิตเดิม	๗๓
จิตปกติ	๗๔
จิตนี้ก็แปลก	๗๕
สมณะ	๗๖
วิปัสสนา	๗๗
สมาธิ - วิปัสสนา	๗๘
สร้างสติ	๗๙
ธรรมกับโลก	๘๐
สมมุติ	๘๑
วางสมมุติ	๘๒
สมมุติ - วิมุติ	๘๓
วิมุติ	๘๔
อยากได้ธรรม	๘๕
แสวงหาธรรม	๘๖
ศึกษาธรรม	๘๗
ปัจจุบันธรรม	๘๘
องค์ธรรม	๘๙
ธรรมชาติ	๙๐

## สมมุติ-วิมุติ

“วิบากกรรมสมมุติ  
ก็พยายามทำความเข้าใจ  
อย่ายึดมั่นถือมั่น  
วางให้หมด ทั้งข้างนอกข้างใน  
ทั้งสมมุติวิมุติ”



# วิมุตติ

"วิมุตติ คือ ความหลุดพ้น  
หลุดพ้นจากการเป็นทาสของกิเลส  
เป็นทาสของอารมณ์  
เป็นทาสของความไม่รู้"

๘๕



ภาษาโลก - ภาษาธรรม	๔๘
ขั้นที่สูง	๔๙
สุขุติบๆ	๕๐
พยายาม	๕๑
เป็นหน้าที่	๕๒
แก้ไข	๕๓
ปฏิวัติ	๕๔
หนทาง	๕๕
จุดหมายปลายทาง	๕๖
ความไม่รู้	๕๗
เป็นนาย	๕๘
กิเลส	๕๙
ใช้กิเลส	๖๐
ละกิเลส	๖๑
รายละเอียด	๖๓
คนที่รู้แจ้ง	๖๔
ศรัทธา	๖๕
เสียสละ	๖๖
ศีล สมาธิ ปัญญา	๖๗
กายของเรา	๖๘
กระพี้หุ้มแก่น	๖๙

ความคิด	๒๕
คิดไม่ดี	๒๕
โกรธ	๒๖
ความอยาก	๒๗
ไม่ต้องกลัว	๒๘
หนักกายหนักใจ	๒๙
มาวัด	๓๑
หยุดด้วยลมหายใจ	๓๒
หลงบุญ	๓๓
สร้างบุญ	๓๔
ทำบุญตลอดเวลา	๓๖
ทำให้เต็ม	๓๗
อริยทรัพย์	๓๗
ทรัพย์	๔๐
ต่างกัน	๔๑
เท่ากัน	๔๑
เตรียมพร้อม	๔๒
ปัจจุบัน	๔๓
ทำปัจจุบันให้ดี	๔๔
งานภายนอก	๔๔
อัจฉริยะ	๔๖

## อยากได้ธรรม

“อยากได้ธรรม  
ให้วางธรรม”





## แสงหาธรรม

“การแสวงหาธรรมนั้นอยู่ในกาย  
นอกนั้นนอกร่างไม่ใช่ธรรม  
ทำอยู่ในกายไม่ใช่นอกร่าง”

“การแสวงหาธรรม  
หาภายนอกหาอย่างไรก็ไม่เจอ  
ต้องหาภายใน จิตนั่นแหละองค์ธรรม”

๘๖



## สารบัญ

อนุโมทนาภา	
อาจารย์ปฐา	
คำนำ	
สังเขปประวัติ	๑
วัดกาย - พระใจ	๕
วิเคราะห์ตัวเรา	๖
บังคับตัวเอง	๗
สอนตัวเอง	๘
อย่าปิดกั้น	๑๑
เวลา	๑๒
เวลาของการปฏิบัติ	๑๓
อดทนอาศัยเวลา	๑๔
ตื่นขึ้นมา	๑๕
รู้อะไร	๑๗
นับได้ไหม	๑๘
ปฏิบัติที่ไหน	๑๙
อยู่ที่ไหน	๒๐
อยู่คนเดียว - หลายคน	๒๑
อยู่ด้วยกัน	๒๒
อยู่ที่ไหนก็เป็นสุข	๒๓

# วาทะธรรม คำหลวงพ่อก

จัดทำขึ้นในเนื่องวาระครบรอบอายุมงคล ๔๙ ปี

หลวงพ่อกำราญ ธรรมธโร (หลวงพ่อกัลยา)

วัดป่าธรรมอุทยาน ขอนแก่น

เพื่อน้อมถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา

และอาจารย์บูชาแด่องค์หลวงพ่อก

จัดทำและเรียบเรียงโดย คณะศิษยานุศิษย์

พิมพ์ครั้งที่ ๑ เดือนสิงหาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ ธนภาคพริ้นติ้ง

135/8-9 ซ.โกสุมรวมใจ ถ.วิภาวดีรังสิต หลักสี่ ดอนเมือง กทม. 10210

รับพิมพ์สิ่งพิมพ์ทุกชนิด (สมุด, หนังสืออนุสรณ์, ใบปลิว, โบว์ชัวร์ ฯลฯ)

“ใกล้ - ไกล ไม่สำคัญ ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ ยินดีบริการ”

[www.tanapakprinting.com](http://www.tanapakprinting.com)

โทรศัพท์ . 02-5736146-7, 982-3093, 990-6670

(ไม่สงวนลิขสิทธิ์ สำหรับพิมพ์แจกเป็นธรรมทาน)

## ศึกษาธรรม

“การศึกษาในตัวเรานี้

คือการศึกษาธรรม

ยกกายของเราขึ้นมาวิเคราะห์

น้อมเข้าไปดูนั่นแหละองค์ธรรม”



# ปัจจุบันธรรม

“ปัจจุบันในทางธรรม  
คือ ทุกลมหายใจเข้าออกให้มีสติ”



พระอาจารย์สำราญ ธมฺมธฺโร (หลวงพ่อกล้าย)  
อายุ ๔๙ ปี ๒๔ พรรษา  
วันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑



## องค์ธรรม

“จิตของเรานั้นแหละตัวธรรม  
จิตของเรานั้นแหละองค์ธรรม”



# ธรรมชาติ

"ธรรมชาติภายใน  
คือจิตที่สะอาดปราศจากกิเลส"

๙๐



หลวงปู่ใหญ่ พุทธรัตนนิมิตาภิมากร (หลวงปู่ใหญ่)  
วัดป่าธรรมอุทยาน บ้านสำราญ – เพี้ยฟาน  
ต.สำราญ อ.เมือง จ.ขอนแก่น

